

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 274/09-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. februára 2010 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészáros a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť M. L., P., zastúpenej advokátom JUDr. J. C., P., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 183/08 (predtým postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 69/06) a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 183/08 porušil základné právo M. L., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Piešťany vo veci vedenej pod sp. zn. 6 C 183/08 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

3. M. L. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 4 500 € (slovom štyritisícpäťsto eur), ktoré j e Okresný súd Piešťany p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. M. L. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 438,57 € (slovom štyristotridsaťosem eur a päťdesiatsedem centov), ktorú j e Okresný súd Piešťany p o v i n n ý vyplatiť na účet jej právneho zástupcu JUDr. J. C., P., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 274/09-10 zo 7. júla 2009 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť M. L., P. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 183/08 (predtým postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 69/06).

2. Podľa § 18b ods. 1 zákona č. 511/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis

z registra trestov v znení neskorších predpisov, výkon súdnictva k 1. januáru 2008 vo veci sťažovateľky prešiel z odovzdávajúceho Okresného súdu Trnava na nadobúdajúci Okresný súd Piešťany so všetkými ústavnoprávnymi dôsledkami vrátane plnej zodpovednosti za zbytočné prietahy v konaní.

3. Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že «(...) Sťažovateľka je navrhovateľkou vo veci o náhradu škody na zdraví spôsobenej ublížením na zdraví pôvodne podanej na Okresný súd Trnava dňa 26. 06. 2006 a vedenej pod sp. zn. 19C 69/2006. Po obnovení Okresného súdu Piešťany bola táto vec prevedená na tento súd a je vedená pod sp. zn. 6C 183/2008 proti odporcovi v 1. rade Ing. B. K.(...) a odporcovi v 2. rade E., s. r. o. (...)

Pred podaním návrhu na začatie konania na Okresnom súde Trnava vo veci o náhradu škody na zdraví sťažovateľka musela vyčkať na nadobudnutie právoplatnosti rozhodnutia súdu v trestnej veci proti Ing. B. K. V trestnom stíhaní obvinenej bola podaná obžaloba a rozsudkom Okresného súdu v Piešťanoch č. k. 2T 191/03-90 zo dňa 12. 02. 2004 bola Ing. B. K. uznaná za vinnú zo spáchania trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona a bol jej uložený podmienený trest, odňatia slobody. Súd nerozhodoval o nároku sťažovateľky ako poškodenej na náhradu škody.

Návrhom na začatie konania zo dňa 26. 06. 2006 doručenom na Okresný súd Trnava sťažovateľka si uplatnila nárok na náhradu škody voči odporcom v 1. a 2. rade, vzniknutej pri dopravnej nehode poškodením jej zdravia v sume 852 600,- Sk z titulu odškodnenia bolesti, sumu 367 500,- Sk z titulu odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia a sumu 2 859,20 Sk z titulu náhrady účelných nákladov spojených s liečením.

Sťažovateľka prostredníctvom svojho splnomocneného právneho zástupcu podala návrh na vstup do konania vedľajšieho účastníka na strane odporcov dňa 06. 02. 2007 a zároveň požiadala o nariadenie pojednávania Okresný súd Trnava z dôvodu, že konanie v označenej veci trvá viac ako sedem mesiacov a vo veci súd ešte nekonal. Dňa 06. 06. 2008 podala žiadosť o nariadenie pojednávania na Okresný súd Piešťany. Keďže súd nenariadil pojednávanie, ani sťažovateľke zo súdu nebola doručená žiadna písomnosť, sťažovateľka prostredníctvom svojho splnomocneného právneho zástupcu podala podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov sťažnosť na prietahy v konaní(...) Predsedkyňa Okresného súdu Piešťany vo svojej odpovedi zo dňa

12. 02. 2009 doručenej dňa 16. 02. 2009 konštatovala, že „... Vaša sťažnosť na prietahy v konaní bola podaná odôvodnene.“ a zároveň oznámila predpokladaný termín vytýčenia pojednávania na mesiac apríl, resp. máj 2009. Termíny oznámené predsedkyňou Okresného súdu Piešťany v jej stanovisku zo dňa 12. 02. 2009 márne uplynuli(...)

Konštatujem, že vo veci pôvodne podanej na Okresný súd Trnava dňa 26. 06. 2006 vedenej pod sp. zn. 19C 69/2006, neskôr po obnovení Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6C 183/2008 z dôvodu nevykonania ani jedného úkonu súdmi pretrváva stav právnej neistoty sťažovateľky, ako osoby domáhajúcej sa súdnej ochrany a rozhodnutia súdu. Vzhľadom na vek sťažovateľky, jej zdravotný stav ako aj povahu veci, keďže prejednávaná vec aj keď nie je skutkovo, právne ani procesné zložitá (treba vykonať dokazovanie znalcom z oboru zdravotníctva, pretože sťažovateľka sa podrobila niekoľkým operáciám, vypočúť účastníkov, vrátane vedľajšieho účastníka a tým naplniť informácie potrebné pre rozhodnutie o náhrade(...) na prejednanie a rozhodnutie, avšak na druhej strane je pre sťažovateľku ako navrhovateľku významná, nakoľko ide o poškodenie jej zdravia a o nemalú škodu, ktorú treba okrem už uplatnenej výšky doplniť znaleckým dokazovaním; ako aj vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka svojím správaním nespôsobilá nekonanie súdov v tejto veci, som toho názoru, že prietahy v konaní sp. zn. 6C 183/2008 (na začiatku 192C 69/032006) sú neodôvodnené, zbytočné a majú príčinu na strane oboch okresných súdov. Na základe uvedených skutočností je sťažovateľka presvedčená o porušení svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov priznaného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote priznaného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom oboch okresných súdov v označenej veci.

(...) Okresný súd Piešťany a Okresný súd Trnava svojou nečinnosťou nepochybniteľne porušuje právo sťažovateľky priznané v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. O ochrane tohto práva sťažovateľky nerozhoduje iný súd ani žiadny iný verejnoprávny orgán. Som toho názoru, že v prípade sťažnosti sťažovateľky nejde o žiadnu svojvôľu a snahu domáhať sa toho, čo mu nepatrí. Právo na spravodlivosť, zákonnosť a ústavnosť je v právnom štáte všeobecne daná a jeho sťažnosť - požiadavka nároku na ochranu ústavného práva je preto dôvodná. (...)

Sťažovateľka navrhuje, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie vo výške 7.000 €, ktorý návrh odôvodňuje nasledovnými skutočnosťami:

Z dôvodu zavineného konania tretej osoby (odporkyne v 1. rade v súdnom konaní) sťažovateľka utrpela závažný úraz s trvalými zdravotnými následkami a to zranenia - vyklbenie ľavého lakťa so zlomeninou hlavičky vretennej kosti, zlomeninu horného konca holennej kosti vľavo, trieštivého charakteru, zasahujúcu do kolenného kĺbu s posunom kostných úlomkov, s odôvodnenou dobou liečenia a práceneschopnosti najmenej 4 mesiace. Sťažovateľka bola dňa 23. 06. 2003 hospitalizovaná v nemocnici a v ten istý deň vykonaná repozícia vyklbeného ľavého lakťa a následná fixácia ruky sadrou, ako aj operačná fixácia zlomeniny ľavej holennej kosti (drôty, skrutki) s následnou fixáciou nohy sadrou. Sťažovateľke boli podané transfúzie a infúzie, lieky proti bolesti a lieky proti vzniku trombózy. Hospitalizácia trvala do 01. 07. 2003.

Z dôvodu opätovného vyklbenia ľavého lakťa bola sťažovateľka znovu operovaná dňa 14. 07. 2003, hospitalizácia trvala od 14. 07. 2003 do 16. 07. 2003. Zranenie, ktoré sťažovateľka utrpela pri dopravnej nehode a ich liečba spôsobili výrazný zásah do bežného života nielen sťažovateľke, ale celej jej rodiny, keďže bola odkázaná na starostlivosť blízkych - manžel a dcéry, ktorá z tohto dôvodu bola nútená obmedziť svoju podnikateľskú činnosť. Sťažovateľka mala ľavú hornú i dolnú končatinu fixované v sadre (sadrových dlahách) a to tak, že sadru na hornej končatine mala od chrbta ruky (dlane) až do 2/3-ín ramena a na ľavej dolnej končatine od prstov až do polovice stehna. Sťažovateľka bola po dobu cca 3 mesiacov pripútaná na lôžko, nemohla samostatne vykonávať ani nevyhnutné životné úkony - bez pomoci inej osoby nebola schopná napr. zmeniť polohu na posteli, nehovoriac o úkonoch ako je obliekanie, hygiena a pod., bola teda odkázaná na sústavnú pomoc a opateru inej osoby. Takáto situácia trvajúca niekoľko mesiacov spôsobovala sťažovateľke trvalý stres, pocit bezmocnosti a nesebestačnosti, obavy zo zhoršenia zdravotného stavu, nasledovali ďalšie hospitalizácie sťažovateľky v nemocniciach v P. a v B. a následne ambulantná rehabilitácia. Pri absolvovaní rehabilitácie sťažovateľka utrpela zlomeninu horného konca ľavej stehennej kosti. Z dôvodu tejto zlomeniny bola opäť hospitalizovaná, počas ktorej hospitalizácie jej bola odstránená časť osteosyntetického materiálu, ktorým bola fixovaná zlomenina holennej kosti ľavej nohy. Potom bola preložená na Klinikum úrazovej chirurgie FNsP v B., kde bola operovaná - bola jej vykonaná

osteosyntéza ľavej stehennej kosti. V roku 2005 sa sťažovateľka podrobila ďalšej operácii vo FNsP v B., pri ktorej jej bol odstránený osteosyntetický materiál z ľavej nohy (holenná kosť, stehenná kosť), ktorým boli zlomené kosti fixované. V dôsledku trvalých následkov zranenia, ktoré utrpela pri dopravnej nehode, jej schopnosť pešej chôdze je obmedzená, nezvláda samostatne dlhšiu chôdzu, pri bežných úkonoch v domácnosti (upratovanie, nákupy a pod.) odkázaná na výpomoc inej osoby, tieto práce plne nezvláda vykonávať resp. na základe odporúčaní lekárov nesmie vykonávať (zdvihanie ťažkých predmetov a pod.). Z dôvodu nečinnosti súdu však sťažovateľka nemá možnosť právnymi prostriedkami a v primeranej lehote získať finančné plnenie, ktoré jej patrí a ktorého zaplatenia sa domáha v konaní na súde, aby tak z časti dosiahla finančné zadosťučinenie, ale hlavne preto, že peniaze, vzhľadom na jej vek a zdravotné ťažkosti bude môcť použiť na úhradu výpomoci inej osoby, starajúcu sa o ňu. Vzhľadom na uvedené okolnosti prípadu, najmä na dlhodobú a bezdôvodnú nečinnosť súdov, považuje sťažovateľka navrhované finančné zadosťučinenie vo výške 7.000 € za primerané. (...)».

3.1 Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľky M. L.(...) na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní pod sp. zn. 6C 183/2008 a postupom Okresného súdu Trnava v konaní pod sp. zn. 19C 69/2006 porušené bolo.

Okresnému súdu Piešťany prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 6C 183/2008 konal bez zbytočných prieťahov.

Sťažovateľke M. L.(...) priznáva finančné zadosťučinenie v sume 7.000 €, ktoré jej je Okresný súd Piešťany povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Piešťany je povinný uhradiť sťažovateľke M. L. (...) trovy právneho zastúpenia v sume podľa vyčíslenia jej právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

4. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, listom sp. zn. Spr. 519/09 z 21. augusta 2009 a právny zástupca sťažovateľky stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu zo 7. septembra 2009.

4.1 Predsedníčka okresného súdu popísala chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a dodala tieto relevantné skutočnosti:

„(...) Vzhľadom na skutočnosť, že zákonný sudca vybavuje aj agendu P (veci starostlivosti súdu o maloletých), veci ktoré je zo zákona z dôvodu ich povahy povinný vybavovať prednostne, pričom mu od 23. 6. 2008 boli pridelené aj ostatné nevybavené spisy 6 C, z ktorých je celkovo 70 reštančných vecí starších ako 5 rokov, pričom celkový počet nevybavených vecí v jeho jednotlivých senátoch predstavoval až do 13. 7. 2009, kedy bola časť týchto vecí prerozdelená medzi novovymenované sudkyne, spolu 525 vecí v jednotlivých senátoch, z objektívnych dôvodov nemohol v tejto veci vytýčiť pojednávanie na skorší termín. Na svoju preťaženosť pritom v zmysle ustanovenia § 30 ods. 4 zákona č. 385/2000 Z. z. v znení neskorších predpisov upozornil dňa 14. 1. 2009 aj predsedníčku Okresného súdu Piešťany, kde okrem iného uviedol, že vzhľadom na neprimerane vysoký počet vecí hrozí, že tieto nebude môcť vybaviť bez zbytočných prieťahov.

Dňa 12. 01. 2009 podala navrhovateľka(...) sťažnosť na prieťahy v konaní podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v mojej odpovedi o spôsobe vybavenia jej sťažnosti som skonštatovala, že prieťahy v konaní vznikli na Okresnom súde Piešťany z objektívnych dôvodov súvisiacich s prechodom výkonu súdnictva z Okresného súdu Trnava a s tým spojeným, vysokým, počtom odovzdaných spisov ako aj s nedostatočným personálnym, obsadením tunajšieho súdu.

Záverom uvádzam., že netrvám na ústnom pojednávaní a súhlasím s tým, aby Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednávania v zmysle ust. § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde.“

4.2 Právny zástupca sťažovateľky v reakcii na uvedené vyjadrenie predsedníčky okresného súdu zaujal toto stanovisko:

«(...) oznamujem(...), že súhlasíme, aby Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od ústneho pojednávania v tejto veci. (...)

Vedľajší účastník podal osobne na Okresnom súde Trnava do spisu dňa 25. 04. 2007 svoje vyjadrenie. Toto vyjadrenie mne ako právnemu zástupcovi sťažovateľky v konaní o náhradu škody na zdraví spôsobenej trestným činom vedené pod č. k.: 6 C 183/2008 na Okresnom súde Piešťany bolo doručené až dňa 07. 07. 2009 spolu s predvolaním na pojednávanie, ktoré súd nariadil na deň 11. 09. 2009. Dnešného dňa t. j. 07. 09. 2009 mi bolo doručené upovedomenie z Okresného súdu Piešťany, že pojednávanie nariadené na deň 11. 09. 2009 je odročené bez prejednávania veci na iný termín. Ako je aj zrejmé z vyjadrenia predsedkyne Okresného súdu Piešťany, zákonný sudca nevyhovel môjmu návrhu na pribratie znalca s odôvodnením, že doteraz neboli vypočutí účastníci. V žalobnom návrhu zo dňa 26. 06. 2006 na strane 5 som navrhol, aby súd, citujem: „Navrhujem, aby súd v konaní ustanovil znalca, ktorý určí bodové ohodnotenie náhrady za bolesť, keďže v posudku o bolestnom zo dňa 09. 08. 2004 neboli zohľadnené všetky vykonané lekárske zákroky (napr. operačné odstránenie osteosyntetického materiálu) a bodové ohodnotenie trvalých následkov /sťaženia spoločenského uplatnenia/ žalobkyne.“ Tento návrh som v písomnej forme aj s odôvodnením zopakoval vo svojom podaní zo dňa 20. 07. 2009 a to s poukazom na hospodárnosť konania, pretože znalecký posudok na určenie bodového ohodnotenia náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia znalcovi - ortopédovi bude trvať istý a nie krátky čas. Zákonný sudca návrhu nevyhovel a teraz je nariadené pojednávanie odročené na neurčito. (...)»

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 6 C 183/08 [predtým postupom Okresného súdu Trnava (ďalej aj „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 69/06]:

Dňa 27. júna 2006 podala sťažovateľka na súde žalobný návrh „o náhradu škody na zdraví spôsobenej trestným činom ublíženia na zdraví“ proti Ing. B. K., V. (ďalej len „žalovaná 1“), a proti E., s. r. o. (ďalej len „žalovaná 2“, spolu len „žalovaní“). Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 19 C 69/06 (ďalej aj „napadnuté konanie“) a bola pridelená sudkyňi JUDr. D. M.

Dňa 6. februára 2007 sťažovateľka navrhla, aby do konania na strane žalovaných vstúpila ako vedľajšia účastníčka Č., a. s. (ďalej len „Č., a. s.“).

Dňa 23. marca 2007 súd vyzval žalovaných, aby sa písomne vyjadrili k podanej žalobe.

Dňa 3. apríla 2007 sa žalovaná 1 vyjadrila k žalobe.

Dňa 13. apríla 2007 žalovaná 2 požiadala súd o predĺženie termínu na vyjadrenie k žalobe.

Dňa 17. apríla 2007 súd opakovane vyzval žalovanú 2, aby sa písomne vyjadrila k žalobe.

Dňa 25. apríla 2007 do konania vstúpila Č., a. s., ako vedľajšia účastníčka.

Dňa 18. júna 2007 sa žalovaná 2 písomne vyjadrila k žalobe.

Dňa 13. mája 2008 právny zástupca vedľajšieho účastníka oznámil súdu zmenu korešpondenčnej adresy.

Dňa 16. júna 2009 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 11. september 2009.

Dňa 20. augusta 2009 právny zástupca žalovanej 1 požiadal o odročenie nariadeného pojednávania z „dôvodu kúpeľnej liečby“.

Dňa 3. septembra 2009 okresný súd oznámil účastníkom konania, že nariadené pojednávanie sa odročuje.

Dňa 11. septembra 2009 bolo pojednávanie odročené na 19. november 2009, pretože sa nedostavili účastníci konania.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 183/08 (predtým postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 69/06) dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná(...)

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom napadnutého konania je náhrada škody za ublíženie na zdraví v dôsledku dopravnej nehody, t. j. vec, ktorej povaha (spor o financie, ktoré môžu byť zdrojom príjmov sťažovateľky, ktorá sa nie svojím zavinením dostala do krajne nepriaznivej životnej situácie) si vyžadovala osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená (§ 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (pozri napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 145/03, I. ÚS 65/04).

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka napadnutého konania zjavne nebola závislá od zložitosti veci, ale, ako to bude v ďalšom vyhodnotené, výlučne od správania (postupu) okresného súdu. Napokon ani predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení nepoukázala na skutkovú alebo právnu zložitost' posudzovanej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúvanom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priet'ahom. Sťažovateľka neprispela svojím správaním k priet'ahom v konaní, aktívne sa dožadovala pokračovania v konaní; podala sťažnosť na priet'ahy v konaní.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a konštatuje, že súdy boli v danej veci nečinné, a to konkrétne od 27. júna 2006 do 23. marca 2007 (minimálne šesť mesiacov) a od 18. júna 2007 do 16. júna 2009 (dva roky). Uvedená nečinnosť okresných súdov nie je ničím ospravedlniteľná, pretože minimálne počas dvoch rokov a šiestich mesiacov nevykonávali vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ako navrhovateľka v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzala, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). Uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné priet'ahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné.

Obranu okresného súdu, podľa ktorého zákonný sudca „*vybavuje aj agendu P(...) pričom mu od 23. 6. 2008 boli pridelené aj ostatné nevybavené spisy 6 C, z ktorých je celkovo 70 reštančných vecí starších ako 5 rokov, pričom celkový počet nevybavených vecí v jeho jednotlivých senátoch predstavoval až do 13. 7. 2009, kedy bola časť týchto vecí prerozdelená medzi novovymenované sudkyne, spolu 525 vecí*“, nemožno akceptovať. V tejto súvislosti treba opakovane zdôrazniť, že ústavný súd pri posudzovaní toho, či bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnuť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení podpredsedníčky okresného súdu. V tejto súvislosti ústavný súd už uviedol (pozri napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne

konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka navrhla priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 7 000 €, pretože *„Z dôvodu nečinnosti súdu(...) sťažovateľka nemá možnosť právnymi prostriedkami a v primeranej lehote získať finančné plnenie, ktoré jej patrí a ktorého zaplatenia sa domáha v konaní na súde, aby tak z časti dosiahla finančné zadosťučinenie, ale hlavne preto, že peniaze, vzhľadom na jej vek a zdravotné ťažkosti bude môcť použiť na úhradu výpomoci inej osoby, starajúcu sa o ňu.“*

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona

o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky, na povahu veci, teda na význam konania pre sťažovateľku, považuje za primerané vo výške 4 500 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia z 3. júna 2009, spísanie sťažnosti zo 4. júna 2009 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu zo 7. septembra 2009). Za tri úkony vykonané v roku 2009 patrí odmena v sume trikrát po 115,90 € a režijný paušál trikrát po 6,95 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú sumu 368,55 €, ku ktorej bolo treba pripočítať 19 % DPH, teda sumu 70,02 €, t.j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú celkovú sumu 438,57 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. februára 2010